

καρύδι

καρύδι, το, ουσ. [<μτγν. καρύδιον, υποκορ. του αρχ. ουσ. κάρνου], το καρύδι. **1.** η προεξοχή του λάρυγγα στο λαιμό, το μήλο του Αδάμ: «καθώς μιλούσε, έβλεπε το καρύδι του ν' ανεβοκατεβαίνει». **2.** χτύπημα στο κεφάλι κάποιου με την κλείδωση του μεσαίου δαχτύλου, που δίνεται χάριν αστεισμού και είναι διαδεδομένο ιδίως ανάμεσα στα παιδιά: «πήγα κρυφά από πίσω του και του 'δωσα ένα καρύδι στο κεφάλι». Συνών. *κοκονίδι*. **3.** (στη γλώσσα της αργκό) το άκρο του πέους, η βάλανος: «το παραμικρό χτύπημα πάνω στο καρύδι, προξενεί αφόρητο πόνο». Συνών. *κεφάλι (2) / κόμπος (6)*. **4.** στον πλ. **τα καρύδια**, τα αρχίδια: «έφαγε μια κλοτσιά στα καρύδια του κι ούρλιαξε απ' τον πόνο». Για συνών. βλ. λ. *αρχίδι (4)*. (Ακολουθούν 21 φρ.)·

- *είναι κούφιο καρύδι*, πρόκειται για άτομο κενού περιεχομένου: «μην σ' επηρεάζει το καλό παρουσιαστικό του, γιατί είναι κούφιο καρύδι ο νεαρός»·

- *είναι σκληρό καρύδι*, δεν υποχωρεί εύκολα σε πιέσεις ή σε εκβιασμούς, ξέρει να μάχεται σκληρά για το συμφέρον του: «πρέπει να βρούμε κι εμείς έναν πεπειραμένο διαπραγματευτή, γιατί ο τάδε είναι σκληρό καρύδι»·

- *θα σου δαγκάσω το καρύδι*, βλ. φρ. *θα σου φάω το καρύδι*·

- *θα σου κόψω το καρύδι*, βλ. συνηθέστ. *θα σου κόψω το λαρύγγι*, βλ. λ. [λαρύγγι](#)·

- *θα σου στρίψω το καρύδι*, βλ. συνηθέστ. *θα σου στρίψω το λαρύγγι*, βλ. λ. [λαρύγγι](#)·

- *θα σου φάω το καρύδι*, θα σου προξενήσω μεγάλη σωματική ζημιά, θα σε τιμωρήσω σκληρά, παραδειγματικά: «αν ενοχλήσεις ξανά την αδερφή μου, θα σου φάω το καρύδι»·

- *κάθε καρυδιάς καρύδι*, συγκέντρωση σε κάποιο χώρο, συνήθως ύποπτη ή παράνομη, ατόμων άγνωστης προέλευσης: «εκείνο το βράδυ υπήρχε στο καφενείο κάθε καρυδιάς καρύδι». Συνών. *η σάρα η μάρα ή η σάρα, η μάρα και το κακό συναπάντημα*·

- *καρύδια με το μέλι*, **α.** τροφή που θεωρείται αφροδισιακή. (Λαϊκό τραγούδι: *σου 'χω βάλει κοκκινέλι και καρύδια με το μέλι, σου 'χω στρώσει στο κρεβάτι την κουβέρτα τη φλοκάτη, έλα έλα*). **β.** η καλοπέραση: «απ' τη μέρα που του 'πεσε το λαχείο, όλο καρύδια με το μέλι ο φιλαράκος σου»·

- *κούφια καρύδια*, λόγια ανόητα, χωρίς ουσία, χωρίς περιεχόμενο: «μιλούσε μια ώρα απ' το βήμα και τι νομίζεις πως έλεγε, κούφια καρύδια έλεγε»·

- *κούφια καρύδια*, *πίτα δεν κάνουν*, με ανεπαρκή μέσα δεν μπορεί κανείς να πετύχει στο σκοπό του: «έχεις λίγα λεφτουδάκια, και για να κάνεις δουλειά σήμερα πρέπει να 'χεις πολλά λεφτά, γιατί κούφια καρύδια, πίτα δεν κάνουν»·

- *μου έδωσε της ελιάς τα μέσα και του καρυδιού τ' απ' έξω*, βλ. λ. [ελιά](#)·

- *περνώ καρύδι και μέλι ή περνώ καρύδι με το μέλι*, ζω άνετα, ευχάριστα, καλοπερνώ: «όλοι θέλουν στη ζωή τους να περνούν καρύδι με το μέλι»·

- *πότε με τα καρύδια του, πότε με το χαλβά του, έφερε την καλόγρια με τα θελήματά του*, βλ. λ. [θέλημα](#)·

- *σπάει καρύδια*, έχει αναπτυγμένο σε μεγάλο βαθμό ένα ιδιαίτερο γνώρισμα: «η βλακεία του σπάζει καρύδια || η μαλακία του σπάει καρύδια || η χαζομάρα του σπάει καρύδια || η γκρίνια της σπάει καρύδια». Ως καρύδια υπονοούνται τα αρχίδια·

- *τα δικά μας είναι καρύδια κι ακούγονται, τα δικά τους σύκα και δεν ακούγονται*, λέγεται στις περιπτώσεις που τα λάθη ή τα ελαττώματά μας προβάλλονται και κατακρίνονται, ενώ για κάποιους άλλους καλύπτονται και αποσιωπούνται. Πολλές φορές, της φρ. προτάσσεται το εμ βέβαια· βλ. και φρ. *του φτωχού το κέρατο στο κούτελο*

και τ' άρχοντα στο γόνατο, λ. κέρατο·

- τα κάστανα θέλουν κρασί και τα καρύδια μέλι, βλ. λ. [μέλι](#)·

- τον αρπάζω απ' το καρύδι, βλ. συνηθέστ. τον αρπάζω απ' το λαιμό, λ. λαιμός·

- τον πάνω απ' το καρύδι, βλ. φρ. τον αρπάζω απ' το καρύδι·

- του δάγκασα το καρύδι, τον κακοποίησα επικίνδυνα: «τόσο ήταν το μίσος μου γι' αυτόν τον άνθρωπο που, μόλις τον έπιασα στα χέρια μου, του δάγκασα το καρύδι»·

- του 'κοψα το καρύδι, βλ. συνηθέστ. του 'κοψα το λαρύγγι, λ. λαρύγγι·

- του 'στριψα το καρύδι, βλ. συνηθέστ. του 'στριψα το λαρύγγι, λ. λαρύγγι·

- του 'φαγα το καρύδι, του προξένησα μεγάλη σωματική ζημιά, τον τιμώρησα σκληρά, παραδειγματικά: «στο τέλος δεν άντεξα ν' ακούω τις προσβολές του, τον άρπαξα στα χέρια μου και του 'φαγα το καρύδι»·

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας